

Tämä sivu on konekäännetty [\[Linkki\]](#). Konekäännökset voivat sisältää virheitä, jotka saattavat heikentää selkeyttä ja tarkkuutta. Oikeusasiamies ei vastaa mahdollisista epäjohtonumukaisuuksista. Tietojen luotettavuus ja oikeusvarmuus varmistuvat lukemalla edellä linkitetty lähdekielinen versio (englanti). Lisätietoja on [kieli- ja käännöskäytännöissämme](#) [\[Linkki\]](#).

Päätös yhteisenä tutkimuksena käsitellyistä asioista 1337/2017/EA ja 1338/2017/EA annetusta päätöksestä, joka koski Euroopan yhteisöjen henkilöstö övalintatoimiston (EPSO) EU:n virkamiesten rekrytoimiseksi järjestämien valintamenettelyjen esteettömyyttä näkövammaisille

Päätös

Kanteluasia 1338/2017/EA - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 14/03/2018 - **Suositus** 14/12/2018 - **Päätökset**, pvm 03/06/2019 - **Asiaan liittyvät toimet** Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (Hallinnollinen epäkohta) | Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (Toimielimen hyväksymä suositus) |

Kanteluasia 1337/2017/EA - **Tutkittavaksi otetut kantelut**, pvm 14/03/2018 - **Suositus** 14/12/2018 - **Päätökset**, pvm 03/06/2019 - **Asiaan liittyvät toimet** Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (Hallinnollinen epäkohta) | Euroopan unionin henkilöstövalintatoimisto (Toimielimen hyväksymä suositus) |

Asia koski Euroopan yhteisöjen henkilöstövalintatoimiston (EPSO) EU:n virkamiesten rekrytoimiseksi järjestämiin valintamenettelyihin osallistuneiden näkövammaisten kahta kantelua. Kantelijoilla oli ongelmia verkon hakulomakkeiden kanssa, jotka eivät olleet täysin esteettömiä ns. näytönlukijoita käyttäville henkilöille. Kantelijat katsoivat myös, että EPSO ei ollut huolehtinut heidän erityistarpeistaan tietokoneella tehtävien kokeiden aikana, koska he eivät voineet osallistua kokeisiin itsenäisesti.

Oikeusasiamies havaitsi, että EPSOn toimet olivat hallinnollisia epäkohtia. Hän suositti EPSO:lle, että näkövammaisille hakijoille sallittaisiin kokonaisvaltainen pääsy sen sähköisiin hakulomakkeisiin mahdollisimman pian. Hän suositteli myös, että EPSO laatii yksityiskohtaisen aikataulun sen varmistamiseksi, että hakijoille tarjotaan avustavaa teknologiaa testauskeskuksissa tietokoneella tehtävissä kokeissa kaikkialla maailmassa. Lopuksi hän suositti, että EPSO ilmoittaa nimenomaisesti hakijoille, että tietyt toimenpiteet, joilla otetaan huomioon erityistarpeet, kuten avustava teknologia, ovat tällä hetkellä käytettävissä vain

valintamenettelyjen tietyissä vaiheissa.

Oikeusasiamies on tyytyväinen siihen, että EPSO on vastauksena hänen suosituksiinsa päivittänyt hakijoille annettavia tietoja, jotka koskevat heidän erityistarpeidensa huomioon ottamista toimenpitein. Hän suhtautuu myönteisesti myös EPSOn ehdotukseen antaa näkövammaisille mahdollisuus suorittaa tietokoneella tehtäviä kokeita etäyhteydellä. Oikeusasiamies ei kuitenkaan ole täysin tyytyväinen EPSOn ehdottamaan aikatauluun sähköisen hakulomakkeen tekemiseksi täysin esteettömästi. Näin ollen hän lopettaa tutkimuksensa tuomalla esiin tämän suosituksen uudelleen EPSOLle ja pitää muita asioita selvitettyinä.

Tutkinnan tausta

1. Näkövammaiset kantelijat osallistuivat Euroopan unionin henkilöstövalintatoimiston (EPSO) järjestämiin valintamenettelyihin vuosina 2016 ja 2017. Heillä oli ongelmia sähköisen hakulomakkeen – mukaan lukien lomake, jolla pyydetään toimenpiteitä heidän erityistarpeidensa tyydyttämiseksi (kohtuullinen majoitus [1]) – ja tietokoneella tehtävien testien kanssa, koska niissä ei otettu huomioon näkövammaisten esteettömyystarpeita.
2. Kantelijat toivat nämä ongelmat esiin EPSOn kanssa useita kertoja.
3. Kantelijat olivat tyytymättömiä siihen, miten EPSO vastasi ja kääntyi oikeusasiamiehen puoleen.

Tutkimus

4. Tutkimuksen aikana oikeusasiamies pyysi EPSOa vastaamaan tiettyihin kysymyksiin ja piti kokouksen EPSOn kanssa.
5. Joulukuussa 2018 oikeusasiamies totesi, että EPSOn toimet olivat hallinnollinen epäkohta, ja antoi kolme suositusta tämän korjaamiseksi. EPSO vastasi oikeusasiamiehelle maaliskuussa 2019. [2]

Oikeusasiamiehen havainnot hallinnollisista epäkohdista ja suosituksista

6. Oikeusasiamies totesi, että kantelijat esittivät EPSOLle ensimmäisen kerran huolensa sähköisen hakulomakkeen saatavuudesta näytönlukulaitteiden käyttäjille [3] vuonna 2016. EPSO selitti tuolloin, että Euroopan komission tietotekniikan pääosaston (DG DIGIT) kehittämä uusi "Candidate Portal" sisältää sähköisen hakulomakkeen, joka on täysin näkövammaisten saatavilla. Portaalin oli määrä valmistua kevääseen 2017 mennessä. Hanke keskeytettiin

kuitenkin syyskuussa 2017, eikä EPSO voinut määrittää sen käynnistämispäivää. Tämän seurauksena näkövammaisilla henkilöillä oli edelleen vaikeuksia hakea EPSOn järjestämiä valintamenettelyjä. Oikeusasiamies piti tätä viivästymistä hallinnollisena epäkohtana.

7. Kantelijat olivat huolissaan myös siitä, että vaikka he pyysivät näytönlukijoita ja ”refreshable Braille Display” [4] , he saivat pistekirjoituksen testistä ja havaitun avustajan. Oikeusasiamies korosti, että se, että vammaiset henkilöt voivat osallistua kokeisiin itsenäisesti valintamenettelyssä, on olennaisen tärkeää, jotta voidaan taata heidän ihmisarvonsa ja tasa-arvonsa muiden henkilöiden kanssa. Avustavat teknologiat ovat ratkaisevan tärkeitä tässä tarkoituksessa. Koska näkövammaiset turvautuvat usein avustavaan teknologiaan, EPSOn olisi pyynnöstä annettava nämä tekniikat mahdollisimman laajasti heidän käyttöönsä, kun heidän on suoritettava valintamenettelyissä tietokoneella suoritettavia kokeita. Ei ole asianmukaista odottaa, että hakijat osallistuvat kokeisiin täysin vieraanvaraisissa olosuhteissa, koska tämä saattaa vaikuttaa kielteisesti heidän suoritukseensa. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että EPSOn käytäntö tällä alalla on hallinnollinen epäkohta.

8. Oikeusasiamies totesi lopuksi, että vaikka hakijoille ilmoitettiin, että EPSOn käyttöön asettamat toimenpiteet heidän tarpeidensa tyydyttämiseksi voivat poiketa pyydettyistä toimenpiteistä, EPSO ei ole nimenomaisesti ilmoittanut, että apuvälineitä ei ole saatavilla tietokoneella suoritettavissa kokeissa, kun ne suoritetaan testauskeskuksissa eri puolilla maailmaa. Oikeusasiamies katsoi, että tämä asianmukaisten tietojen puute oli hallinnollinen epäkohta.

9. Oikeusasiamies antoi tutkimuksensa perusteella EPSOlle kolme suositusta :

1. EPSOn olisi varmistettava, että sen valintamenettelyjä koskeva sähköinen hakulomake täyttää näkövammaisille hakijoille asetetut esteettömyysvaatimukset mahdollisimman pian.

2. EPSOn olisi vahvistettava yksityiskohtainen aikataulu avustavien teknologioiden asettamiselle hakijoiden saataville testauskeskuksissa eri puolilla maailmaa järjestettävissä tietokonekokeissa.

3. EPSOn olisi nimenomaisesti ilmoitettava hakijoille, että tietyt ”kohtuulliset majoitusvaihtoehdot”, kuten avustavat teknologiat, ovat tällä hetkellä käytettävissä vain valintamenettelyjen tietyissä vaiheissa.

EPSOn vastaus oikeusasiamiehen suosituksiin ja kantelijan huomautukset

Ensimmäinen suositus: Sähköisen hakulomakkeen saatavuus

10. EPSO ilmoitti, että se on parhaillaan korvaamassa nykyistä tietoteknistä *osaamisjärjestelmäänsä* valintamenettelyjä varten, mukaan lukien sähköinen hakulomake. Uusi tietojärjestelmä on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2020 loppuun mennessä. Sillä välin EPSO antaa hakijoille tarvittaessa apua ja helposti saatavilla olevaa hakulomaketta. EPSO totesi lisäksi, että se arvioi säännöllisesti verkkosivustonsa saavutettavuutta ja että vuoden 2019 loppuun mennessä sen verkkosivuston olisi oltava verkkosisällön saavutettavuusohjeiden 2.0, AA-tason [5] mukainen.

11. Kantelija [6] pani tyytyväisenä merkille, että EPSO parantaa käytettävyyttään suunnittelemalla uuden sähköisen hakulomakkeen ja uuden tietojärjestelmän valintamenettelyjä varten.

12. Kantelija totesi kuitenkin EPSOn verkkosivuston saavutettavuuden osalta, että World Wide Web Consortium (W3C) suosittelee tällä hetkellä WCAG 2.1:n saavutettavuusstandardeja, ja katsoi, että EPSOn olisi oltava viimeisimpien vaatimusten mukainen.

Toinen suositus: Avustavien teknologioiden asettaminen saataville tietokoneella tehtävien testien aikana

13. EPSO totesi, että teknisten ja infrastruktuuriin liittyvien rajoitteiden vuoksi on mahdotonta taata, että apuvälineitä voidaan tarjota 89 testauskeskuksessa maailmanlaajuisesti. Se ehdotti kuitenkin, että näkövammaisille hakijoille annettaisiin mahdollisuus suorittaa tietokoneella tehtäviä kokeita paikan päällä etäkäyttötekniikan avulla ("etäproctoring"). Näin näkövammaiset hakijat voivat osallistua kokeisiin kotoaan ilman tarvetta matkustaa, samalla kun he käyttävät tuttua avustavaa teknologiaa.

14. EPSO lisäsi, että tämän ehdotuksen täytäntöönpanon tarkkaa aikataulua on vaikea ilmoittaa ja että se pitää oikeusasiamiehen ajan tasalla. Sillä välin se tarjoaa edelleen ehdokkaille kaikkia tällä hetkellä käytössä olevia toimenpiteitä.

15. Kantelija oli samaa mieltä siitä, että etäohjauksen avulla suoritettavat tietokoneella tehtävät testit voivat todellakin olla ihanteellinen ratkaisu, jos tällainen järjestelmä on yhteensopiva kotona olevien avustavien teknologioiden kanssa.

16. Vastauksena EPSOn toteamukseen, jonka mukaan tämän järjestelmän käyttöönotolle ei voida vahvistaa tarkkaa aikataulua, kantelija huomautti, että näkövammaiset eivät tällä välin voi luottaa avustavaan teknologiaan tietokoneella tehtävissä kokeissa. Tietokoneella tehtävien testien tekemistä avustajan avulla ei voida pitää ihanteellisena ratkaisuna esteettömyyden kannalta, hän sanoi.

Kolmas suositus: Hakijoille tiedottaminen erityistarpeiden huomioon ottamiseksi toteutettavista toimenpiteistä

17. EPSO ilmoitti oikeusasiamiehelle päivittävänsä asiaa koskevat tiedot verkkosivustollaan suosituksensa mukaisesti. [7] Sivuston teksti kuuluu nyt seuraavasti:

"Huomaa, että avustava teknologia on tällä hetkellä mahdollista vain arviointikeskusvaiheessa Brysselissä. EPSO pyrkii parhaillaan laajentamaan mahdollisuuksia käyttää avustavaa teknologiaa valintaprosessin muissa vaiheissa ja erityyppisissä kokeissa. Tällä välin jatkamme tarpeidesi analysointia ja tarjoamme sinulle apua ja tilapäistä majoitusta, jotta voit tehdä testejä parhaissa mahdollisissa olosuhteissa. Kaikki muu majoitus on mahdollista valintaprosessin eri vaiheissa."

EPSO lisää, että se päivittää asiaa koskevan verkkosivuston vuonna 2019 antaakseen lisää tietoa tasa-arvo- ja monimuotoisuutta koskevista toimintaperiaatteistaan ja jakaakseen vammaisten henkilöstön jäsenten todistuksia. EPSO kehittää edelleen käytännön välineitä, kuten käsikirjoja, esitteitä ja videoita, joissa selitetään paremmin, miten se voi ottaa paremmin huomioon hakijat, joilla on erityistarpeita.

18. Kantelija oli tyytyväinen siihen, että EPSO on päivittänyt asiaankuuluvat tiedot verkkosivustollaan, ja totesi, että tämä tekee menettelystä avoimemman.

Oikeusasiamiehen arvio suosituksen antamisen jälkeen

19. Vaikka oikeusasiamies arvostaa EPSOn pyrkimyksiä saattaa sähköinen hakulomake täysin näkövammaisten hakijoiden esteettömyysvaatimusten mukaiseksi, hän on pettynyt sen esittämään aikatauluun eli vuoden 2020 loppuun.

20. Oikeusasiamies kehotti suosituksessaan EPSOa ratkaisemaan asian mahdollisimman pian. Hän huomautti, että vammaisten henkilöiden oikeuksia käsittelevä YK:n komitea suositteli vuonna 2015, että EU:n olisi toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen verkkosivustojen saavutettavuusvaatimusten täysimääräisen soveltamisen varmistamiseksi [8] Lisäksi kantelijoilla oli ensimmäisen kerran vaikeuksia päästä EPSOn sähköiseen hakulomakkeeseen vuonna 2016. Vaikka oikeusasiamies ymmärtää, että uuden tietoteknisen välineen kehittämisessä on ollut vaikeuksia, joista osa ei ole EPSOn hallittavissa, lisäviivästyistä vuoden 2020 loppuun on vaikea perustella.

21. Kuten kantelija huomauttaa (ks. kohta 12), alan standardit kehittyvät ja odotukset kasvavat. Kun otetaan huomioon YK:n komitean lausunto, jonka mukaan EU:n toimielimet "eivät ole roolimalleja vammaisten henkilöiden työllistämiseksi", ja sen suositus, että EU "lisää vammaisten henkilöiden työllisyyttä", [9] on erityisen tärkeää, että EU:n hallinnossa työskentelevien henkilöiden ensimmäinen maahantulopaikka eli EPSOn sähköinen hakulomake on täysin saavutettavissa. Oikeusasiamies vahvistaa havainnonsa EPSOn sähköisen hakulomakkeen saatavuudesta ja kannustaa EPSOa tehostamaan toimiaan tältä osin.

22. Toisen suosituksen osalta oikeusasiamies suhtautuu myönteisesti EPSOn ehdottamaan ratkaisuun ottaa käyttöön tietokoneella suoritettavat kokeet näkövammaisille hakijoille

suunnatun etäproctoringin avulla. Hän on tyytyväinen siihen, että ehdotuksessa mennään pidemmälle kuin pelkästään annetaan hakijoille mahdollisuus suorittaa tietokoneella suoritettavat kokeet itsenäisesti testauskeskuksessa. EPSOn ratkaisun ansiosta hakijat voivat osallistua kokeisiin täysin tutuissa olosuhteissa, esimerkiksi käyttämällä omaa tietokonetta/kannettavaa tietokonetta ja valitsemaansa näytönlukijaa.

23. Oikeusasiamies pyysi suosituksessaan EPSOa asettamaan yksityiskohtaisen aikataulun avustavien teknologioiden asettamiselle hakijoiden käyttöön tietokoneella tehtävien kokeiden aikana. Oikeusasiamies odottaa EPSOn laativan aikataulun valitsemalleen vaihtoehdoille ratkaisulle ja julkaisevan asiaankuuluvat tiedot verkkosivustollaan.

24. Kolmannen suosituksen osalta oikeusasiamies suhtautuu myönteisesti siihen, että EPSO on päivittänyt verkkosivustoaan tiedottaakseen hakijoille avustavien teknologioiden saatavuudesta. Lisäksi hän suhtautuu myönteisesti EPSOn aikomukseen laajentaa yhtäläisten mahdollisuuksien verkkosivustolla olevia tietoja.

25. Oikeusasiamies panee merkille, että EPSO ilmoittaa tällä hetkellä hakijoille, *että valintamenettelyn eri vaiheissa on mahdollista tehdä muita mukautuksia*. Oikeusasiamies ymmärtää tämän toteamuksen tarkoittavan, että muut toimenpiteet eivät ole mahdollisia **kaikissa** vaiheissa. Jos näin on, hän kehottaa EPSOa olemaan mahdollisimman täsmällinen hakijoille antamisissaan tiedoissa. On tärkeää, että hakijat saavat etukäteen selville, mitä toimenpiteitä on käytettävissä heidän tarpeidensa täyttämiseksi valintamenettelyn kussakin vaiheessa.

Johtopäätös

Tutkimuksensa perusteella oikeusasiamies päättää asian käsittelyn seuraavalla päätelmällä:

Oikeusasiamies vahvistaa ensimmäisen suosituksensa yhteydessä havaitsemansa hallinnollisen epäkohdan. Koska EPSO hyväksyi toisen ja kolmannen suosituksensa, oikeusasiamies katsoo, että nämä kysymykset on ratkaistu.

Päätöksestä ilmoitetaan kantelijoille ja EPSOLle.

Emily O'Reilly

Euroopan oikeusasiamies

Strasbourg, 3. kesäkuuta 2019

[1] Vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevaan YK:n yleissopimukseen sisältyvän määritelmän mukaan ”kohtuullisella mukautuksella” tarkoitetaan tarpeellisia ja asianmukaisia muutoksia ja mukautuksia, joista ei aiheudu kohtuutonta tai kohtuutonta rasitetta, jos se on tarpeen tietyssä tapauksessa, sen varmistamiseksi, että vammaiset henkilöt voivat nauttia tai käyttää yhdenvertaisesti muiden kanssa kaikkia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.

Yleissopimus on saatavilla seuraavasta linkistä:

<https://www.un.org/development/desa/disabilities/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities.html>

[Linkki]

[2] Kaikki tutkimukseen liittyvät asiakirjat, mukaan lukien oikeusasiamiehen kirje tutkimuksen aloittamisesta, EPSOn vastaus, kokouskertomus, oikeusasiamiehen suositukset ja EPSOn vastaus suosituksiin, ovat saatavilla osoitteessa

<https://www.ombudsman.europa.eu/en/case/en/50583> [Linkki]

[3] Näytönlukuohjelma on ohjelmistosovellus, jonka avulla käyttäjä voi ”kuunnella” tai ”lukea” mitä yleensä ”nähdään” näytöllä, mukaan lukien digitaalinen sisältö. Se voi antaa käyttäjille tietoa puheen ja äänen ulostulon kautta (eli tekstistä puheeseen) tai pistekirjoituksella (toisin sanoen kirjoittamalla sisältö pistekirjoitukseen virkistävällä pistekirjoitusnäytöllä) joko yksinään tai yhdessä.

[4] Ks. edellä oleva alaviite.

[5] Nämä ohjeet kehitti World Wide Web Consortium (W3C) vuonna 2008 yksityishenkilöiden ja organisaatioiden avulla ympäri maailmaa. Niissä esitetään, miten verkkosisällön saavutettavuutta voidaan parantaa vammaisten henkilöiden kannalta. Sitoumustasoja on kolme: vaatimustenmukaisuustasot A, AA ja AAA.

[6] Yksi kantelijoista esitti oikeusasiamiehelle huomautuksia EPSOn lausunnosta.

[7] https://epso.europa.eu/how-to-apply/equal-opportunities_en#tab-0-2 [Linkki]

[8] Päätelmät vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanosta EU:ssa, 2. lokakuuta 2015. Ks. 82–83 kohta.

[9] Päätelmät vammaisten henkilöiden oikeuksia koskevan yleissopimuksen täytäntöönpanosta EU:ssa, 2. lokakuuta 2015. Ks. 88–89 kohta.